

Information

Datum: 2020-01-21

Dokumentnr: 20-1

Process: 9.2

Handläggare: Thomas Nilsson

Information inför ansökan om tillstånd för transport av radioaktiva ämnen

Detta dokument innehar ingen juridisk status

När behövs tillstånd för transport

Detta dokument innehåller en guide över vad som kräver tillstånd för transport av radioaktiva ämnen samt vilken typ av tillstånd som krävs. Se nedan en sammanfattning över tillämpbara lagar och regler samt viktiga definitioner.

Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) kräver tillstånd för transport av kärnämne eller kärnavfall (radioaktivt avfall från en kärnteknisk anläggning).

Strålskyddslagen (2018:396) kräver tillstånd för transport av radioaktiva ämnen utöver den transportverksamhet vilket kräver tillstånd enligt kärntekniklagen nämnt ovan. (För sådan verksamhet som kräver tillstånd enligt kärntekniklagen krävs inget ytterligare tillstånd enligt strålskyddslagen).

Transport av radioaktiva ämnen, klass 7, är en del av systemet för transport av farligt gods. 2 § lagen (2006:263) om transport av farligt gods (LTFG) ger laga kraft åt de modala regelverk som reglerar denna transportverksamhet, t.ex. ADR-S för transport av farligt gods på väg och terräng, RID-S för transport på järnväg, IMDG-koden för transport till sjöss samt ICAO-TI för lufttransport (vilket av flygbranschen implementerats i deras eget ”regelverk” IATA-DGR). LTFG och de modala transportregelverken reglerar transporterernas generella utförande genom t.ex. krav på förpackningar, kollin, märkning och etikettering. För landtransporter tillkommer även krav på förare och fordon etc.

Transportreglering tar inte hänsyn till om det som transporteras är kärnämne eller kärnavfall enligt kärntekniklagen, endast om de transporterade radionukliderna är klassade som fissila eller inte vid transporten. Syftet hos transportregelverken är här att se till att förhindra att nukleär kriticitet ska kunna uppkomma under transporter av fissila ämnen (inklusive vid en olycka). Säkerhet vid transport uppnås genom att hårdare krav ställs för de radioaktiva ämnen vilka räknas som fissila.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) prövar ansökningar om tillstånd för transport av radioaktiva ämnen. Kravet på tillstånd enligt kärntekniklagen eller strålskyddslagen är dels ett sätt att begränsa vem som får göra vad och i vilken utsträckning, samt dels ge SSM möjligheten att i tillståndet vid behov komplettera med extra villkor för att göra

transporter i Sverige av radioaktiva ämnen extra säkra. Kravet på tillstånd ger SSM större insyn och kontroll över de radioaktiva ämnen vilka transporteras i Sverige, än vad som skulle vara fallet utan tillståndskrav då vem som helst fick transportera radioaktiva ämnen fritt förutsatt att transportregelverkens krav följdes.

Om det som ska transporteras inte omfattas av kärntekniklagen samt att sändningen (det som avses att transporteras på ett fordon) är undantagen reglering för transport av farligt gods, klass 7 (enligt de för transporten aktuella transportregelverken), så behövs heller inget tillstånd enligt strålskyddslagen.

I vissa fall kan undantag tillämpas t.ex. vid transport av ”NORM” (naturligt förekommande radioaktivt material). För viss transportverksamhet t.ex. transport inom skolverksamhet, ges undantag för tillståndsplikt via SSM:s föreskrifter. Dessa kravlättnader eller undantag för tillståndsplikt kan vara komplicerade att regeltolka samt även i vissa fall innebära att verksamheten visserligen inte är tillståndspliktig men att den i stället är anmälningspliktig verksamhet. Vid osäkerhet kontakta SSM för att reda ut vad som krävs i det specifika fall ansökan avser.

Ansöka om tillstånd att transportera radioaktiva ämnen

SSM handlägger ansökningar anpassat till det som ansökan avser efter att ha tagit del av information om utförande och sökandens förutsättningar att utföra dessa transporter på ett säkert sätt. Ett tillstånd kan omfatta en enskild transport eller utgöra ett ramtillstånd vilket omfattar återkommande likartade transporter över en begränsad tidsperiod upp till maximalt tre år.

En ansökan sänd till SSM ska normalt innehålla följande information:

- Namn, adress och telefonnummer till den person eller juridiska person ansökan gäller.
- Organisationens registreringsnummer/”VAT-nummer”.
- Namn på en säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods (om tillämbart) samt kontaktuppgifter till säkerhetsrådgivaren.
- En beskrivning av materialet/ämnena som avses att transporteras (radionuklider, aktivitet samt kemiska och fysikaliska egenskaper).
- Vid transport av uran eller där andra kärnämnen ingår, ska anrikningshalten av uran i procent ingå (om uran finns med), likaså den ingående vikten i gram för samtliga fissila nuklider.
- Där så är tillämbart, uppgifter om den transportör som kommer att utföra själva förflyttningen av det radioaktiva ämnena/materialet.
- Beskrivning av förväntade sändningar (UN-nummer, typ av transportslag, rutt, avsändare, mottagare samt uppskattning av antalet transporter).
- Den som bedriver verksamhet som kräver tillstånd för transport av radioaktiva ämnen ska ha ett strålskyddsprogram vilket även ska vara implementerat i ett ledningssystem. I strålskyddsprogrammet ska t.ex. åtgärder i händelse av olycka finnas redovisat. SSM kan i sin tillsyn begära att se såväl strålskyddsprogrammet som hur transportverksamheten implementerats i ledningssystemet. I

förekommande fall kan strålskyddsprogrammet samt relevanta delar av ledningssystemet behöva redovisas redan i samband med ansökan. För mer information om strålskyddsprogram, se t.ex. *IAEA Safety Guide No. TS-G-1.3, Radiation Protection Programmes for the Safe Transport of Radioactive Material*. För mer information rörande ledningssystem (tidigare kallat kvalitetssystem) se t.ex. *IAEA Safety Guide No. TS-G-1.4, Management System for the Safe Transport of Radioactive Material*.

- Vid transporter av starka strålkällor, kärnämne eller kärnavfall ska åtgärder i fråga om fysiskt skydd tillämpas, vara beskrivna i ledningssystemet samt på begäran kunna redovisas för SSM. Det fysiska skyddet vid kärnämnestransporter ska vara i enlighet med IAEA's *Nuclear Security Recommendations on Physical Protection of Nuclear Material and Nuclear Facilities*, *IAEA Nuclear Security Series No. 13 (IAEA INFCIRC/225/Rev. 5)*.
- Vid transitering av svenskt territorium kan även extra krav på åtgärder tillkomma. Fråga/kontakta SSM i god tid innan den planerade transporten så att transportens fysiska skydd dels är i paritet med det som ska transporteras, samt dels att villkor etc. kan samordnas med kraven från de aktuella angränsande länderna.
- Om sändningen kräver någon form av godkännandecertifikat ska kopior av dessa redovisas i ansökan, t.ex. certifikat för godkännande av kollikonstruktion eller ”radioaktivt ämne av speciell beskaffenhet” (Special form radioactive material).

Förväntad handläggningstid

Förväntad handläggningstid är normalt mellan 1 till 4 månader beroende på hur komplex och omfattande transportsituation ansökan avser. Handläggningstiden påverkas även av tiden på året samt övrig arbetsbörda och prioriterade arbetsuppgifter.

Godkännande enligt transport av farligt-godsreglering

För transporter på svenskt territorium eller övrigt under svensk jurisdiktion, så ska ADR-S, RID-S, IMDG-koden eller ICAO Technical Instructions tillämpas beroende på vilka transportslag (modalitet) som transporten sker med.

SSM är svensk behörig myndighet i fråga om transport av radioaktiva ämnen, klass 7. I rollen som behörig myndighet godkänner alternativt bekräftar SSM t.ex. kollikonstruktioner (vilka kräver myndighetsgodkännande), förflyttningar, transport enligt särskild överenskommelse, radioaktiva ämnen av speciell beskaffenhet samt utför beräkningar av olistade radionuklidens A-värden.

Ansökan om svenskt godkännande eller bekräftelser av utländska certifikat ska ske separat där sådant är tillämpligt.

Kontroll över gränsöverskridande transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle mellan medlemsstater inom EU i enlighet med rådets direktiv 2006/117/EURATOM

SSM erinrar om att gränsöverskridande transporter av radioaktivt avfall samt använt kärnämne till eller från Sverige även är föremål för hantering enligt rådets direktiv 2006/117/EURATOM. Se *Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om kontroll av gränsöverskridande transporter av radioaktivt avfall samt använt kärnbränsle*, SSMFS 2009:01, för vidare information.

Ansökningsavgift

Sveriges regering har i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten fastställt avgifter som ska betalas i samband med vissa ansökningar. Fråga gärna SSM i förväg vilken avgift som kommer att tillämpas för den typ av verksamhet som din ansökan avser.

Avgiften betalas i samband med ansökan, men SSM kan av praktiska skäl välja att fakturera beloppet från tillståndshavaren i samband meddelandet av tillståndet.

Kontaktinformation

För frågor rörande transportrelaterade ansökningar:

Sänd e-post till registrator@ssm.se (SSM:s registratur), alternativt kontakta en transportkunnig inspektör eller jurist via SSM:s telefonväxel 08 799 40 00 beroende på vilken typ av frågeställning du har.

Ansökningar ska skickas till SSM via registrator@ssm.se eller till postadressen nedan.

Vänligen, skicka inte ansökningar eller andra officiella dokument direkt till en inspektör/utredare vid SSM. Handläggare till ett ärende utses inte förrän ärendet registrerats av registraturen.

Om ansökan innehåller information vilken bör omfattas av sekretess (t.ex. säkerhetsrelaterad information, banksekretess eller företagshemligheter av annat slag) kan lämpligen ansökan sändas till SSM via rekommenderad post alternativt lämnas in personligen vid något av SSM:s kontor.

OBS! Använd ALDRIG något personnamn i adressfältet på rekommenderad post till SSM (t.ex. någon tidigare känd handläggare). Använd endast nedanstående postadress.

Postadress:	Strålsäkerhetsmyndigheten, 171 16 Stockholm
Postadress internationellt:	Swedish Radiation Safety Authority, SE-171 16 Stockholm, Sweden
Besöksadresser till SSM:s kontor:	Hantverkargatan 1-3, Katrineholm Solna strandväg 96, Solna Östra Hamngatan 17, Göteborg
Telefon:	08 799 40 00
Fax:	08 799 40 10
E-post:	registrator@ssm.se (officiell e-post) eller förnamn.efternamn@ssm.se (frågor som vänder sig specifikt till nämnda handläggare)

Bank och kontoinformation

Kontoinnehavare: Strålsäkerhetsmyndigheten
Adress, kontoinnehavare: 171 16 Stockholm
Bank: Danske bank
Kontonummer (bankgiro): 293-2192
VAT no.(Momsregistreringsnummer): SE202100573701
Organisations nummer: 202100-5737

Internationell bank och kontoinformation

Kontoinnehavare: Swedish Radiation Safety Authority
Adress, kontoinnehavare: SE-171 16 Stockholm, SWEDEN
Bank: Danske bank
Bankens adress: Box 7523, SE-103 92 Stockholm, SWEDEN
Kontonummer: 12810103402
IBAN: SE 5912 000 000 0128 1010 3402
SWIFT/BIC: DABASESX
VAT nr.: SE202100573701

För mer information om myndigheten och myndighetens verksamhet:
www.stralsakerhetsmyndigheten.se eller www.ssm.se